

SORIA MORIA SLOT

„HUTTETU! HER LUGTER SAA KRISTEN MANDS BLOD!“ SA TROLDDET,
OG SATTE HODET IND GJENNEM DØREN. „JA, DET SKAL DU BLI VAR,”
SA HALVOR, OG HUGG ALLE HODERNE AF DET

ASKELADDEN

Der var engang et par folk som havde en søn, og han hedte Halvor. Like fra han var liden gut, vilde han aldrig gjøre noget, men sad bare og raged i asken. Forældrene satte ham bort til at lære mange ting; men Halvor stansed ingensteds, for naar han havde været borte i nogen dager, rømte han af læren, løb hjem og satte sig i gruen til at grave i asken igjen. Men saa kom der engang en skipper og spurte Halvor om han ikke havde lyst til at være med ham og fare til sjøs og se fremmede land. Jo, det havde Halvor lyst til, da var han ikke længe ufærdig.

Hvor længe de seilte, ved jeg ikke noget om; men langt om længe kom der en sterk storm, og da den var forbi og det blev stilt igjen, vidste de ikke hvor de var; de var drevet hen til en fremmed kyst, som ingen af dem var kjendt paa.

Da det var saa stilt at der ikke rørte sig en fjær, blev de liggende her, og Halvor bad skipperen om han fik lov at gaa i land og se sig om, for han vilde heller gaa end ligge og sove. „Synes du du kan vise dig for folk,“

sa skipperen, „du har jo ikke andet til klær end de fillerne du staar og gaar i.“ Halvor blev ved sit han, og saa fik han endelig lov; men han skulde komme tilbage igjen, naar det begyndte at blaase. Han gik da, og det var et vakkert land; overalt der han kom frem, var det store sletter med akre og enger, men folk saa han ingen af. Saa tog det paa at blaase, men Halvor syntes ikke han havde set nok endnu, og han vilde gjerne gaa lidt længer, for at se om han ikke kunde finde folk. Om en stund kom han paa en stor vei, som var saa jevn at en gjerne kunde trille et egg paa den. Denne gik nu Halvor efter, og da det led mod kvelden, saa han et stort slot langt borte, og det lyste det ud af alle vinduerne paa. Da han havde gaat hele dagen og ikke havt noget videre til niste med sig, var han dygtig sulten; men des nærmere han kom til slottet, des mere ræd blev han ogsaa.

I slottet brændte det paa varmen, og Halvor gik ind i kjøkkenet, som var saa gildt at han aldrig havde set saa gildt et kjøkken; der var kjørelde baade af guld og sølv, men folk var der ingen af. Da Halvor havde staat der en stund, og ingen kom ud, gik han bort og lukked paa en dør; der inde sad en prinsesse og spandt paa en rok.

„Nei, nei da!“ ropte hun, „tør det komme kristne folk hid? Men det er nok bedst at du gaar igjen, dersom ikke troldet skal sluge dig; for her bor et trold med tre hoder.“

„Jeg er like glad om han havde fire og, saa skulde jeg ha lyst til at se den karen,“ sa gutten, „og jeg gaar ikke, jeg har ikke noget vondt gjort, men mad faar du give mig, for jeg er fælt sulten.“

Da Halvor havde spist sig mæt, sa prinsessen til ham, at han fik prøve om han kunde svinge sverdet som hang paa væggen; nei, han kunde ikke svinge det, han kunde ikke løfte det engang.

„Ja,“ sa prinsessen, „saa faar du ta dig en slurk af den flasken som hænger ved siden, for det gjør troldet, naar han skal ud og bruge sverdet.“

Halvor tog sig en slurk, og straks kunde han svinge sverdet som ingen ting. Nu, mente han, skulde troldet komme tidsnok.

Ret som det var, kom troldet susende; Halvor bag om døren.

„Huttetu! her lugter saa kristen mands blod!“ sa troldet, og satte hodet ind igjennem døren.

„Ja, det skal du bli var,“ sa Halvor, og hugg alle hoderne af det.

Prinsessen blev saa glad fordi hun var frelst, at hun baade dansed og sang; men saa kom hun til at tænke paa søstrene sine, og saa sa hun: „Gid nu søstrene mine ogsaa var frelst!“

„Hvor er de?“ spurte Halvor.

Ja, saa fortalte hun ham det: den ene var indtat af et trold paa et slot som var seks mil borte, og den andre var indtat paa et slot som var ni mil bortenfor det igjen.

„Men nu,“ sa hun, „maa du først hjelpe mig at faa ud dette skrovet her.“

Ja, Halvor var saa sterk han subbed alting bort og gjorde det ryddigt og rent i en ruff.

Saa levde han godt og vel, og næste morgen la han afsted i graalysingen; han havde ingen ro paa sig, han gik og han sprang hele dagen. Da han fik se slottet, blev han lidt ræd igjen; det var meget gildere end det andre; men her var det heller ikke et menneske at se. Saa gik Halvor ind i kjøkkenet, og han stansed ikke der heller, men gik like ind.

„Nei, tør der komme kristne folk hid da?“ ropte prinsessen. „Jeg ved ikke hvor længe det er siden jeg kom hid; men i al den tiden har jeg ikke set et kristent menneske. Det er nok bedst du ser at komme afsted igjen, for her bor et trold som har seks hoder.“

„Nei, jeg gaar ikke,“ sa Halvor, „om han saa havde seks til.“

„Han tar og sluger dig levende,“ sa prinsessen.

Men det hjalp ikke: Halvor vilde ikke gaa, han var ikke ræd for troldet; men mad og drikke vilde han ha, for han var sulten efter reisen.

Ja, han fik saa meget han vilde ha; men saa vilde prinsessen ha ham til at gaa igjen.

„Nei,“ sa Halvor, „jeg gaar ikke, for jeg har ikke noget vondt gjort, og jeg har ikke noget at være ræd for.“

„Han spør ikke efter det,“ sa prinsessen, „for han tar dig uden baade lov og ret; men siden du ikke vil gaa, saa prøv om du kan svinge det sverdet som troldet bruger i krigen.“

Han kunde ikke svinge sverdet; men saa sa prinsessen, at han skulde ta sig en slurk af flasken som hang ved siden af det, og da han havde gjort det, kunde han svinge det.

Ret som det var, saa kom troldet; det var saa stort og digert at det maatte gaa paa siden for at komme ind gjennom døren. Da troldet fik det første hodet ind, saa ropte det: „Huttetu! her lugter saa kristen mands blod!“ Med det samme hugg Halvor af det første hodet, og saa alle de andre. Prinsessen blev saa glad at hun ikke vidste hvad ben hun skulde staa paa; men saa kom hun til at tænke paa søstre sine, og saa ønsked hun at de ogsaa var frelst. Halvor mente der nok kunde bli raad til det, og vilde afsted straks; men først maatte han nu hjelpe prinsessen med at faa bort kroppen af troldet, og saa gav han sig paa veien den anden morgen.

Der var langt til slottet, og han baade gik og sprang for at komme frem i tide. Mod kvelden fik han se slottet, og det var meget gildere end begge de andre. Nu var han næsten ikke det mindste ræd, men gik gennem køkkenet og like ind. Der sad en prinsesse, som var saa vakker at der ikke var maade med det.

Hun sa nu like ens som de andre, at der ikke havde været kristne folk siden hun kom der, og bad ham gaa igjen, for ellers slugte troldet ham levende; det havde ni hoder, sa hun.

„Ja, om det har ni til de ni, og endda ni til, saa gaar ikke jeg,“ sa Halvor, og gav sig til at staa ved ovnen.

Prinsessen bad ham saa vakkert at han skulde gaa, forat troldet ikke skulde æde ham; men Halvor sa: „Lad ham komme, naar han vil.“

Saa gav hun ham troldsverdet, og bad ham ta sig en slurk af flasken, saa han kunde svinge det.

Ret som det var, kom troldet, saa det suste af det; det var endda større og digrere end begge de andre to, og det maatte ogsaa gaa paa siden for at komme ind igjennem døren. „Huttetu! her lugter saa kristen mands blod,“ sa det. Med det samme hugg Halvor af det første hodet, og siden alle de andre, men det sidste var det seigeste af dem alle, og det var det tyngste arbeid Halvor havde gjort, at faa det af, endda han nok syntes han skulde ha kræfter ogsaa.

Nu kom da alle prinsesserne sammen paa det slottet, og de var saa glade som de aldrig havde været i al sin tid, og de var glad i Halvor og han i dem, og han kunde faa den han bedst kunde like; men den yngste var mest glad i ham af alle tre.

Halvor gik der og var saa rar af sig; han var saa still og sturen; saa spurte prinsessen ham hvad det var han stunded efter, og om han ikke likte at være hos dem. Jo, det likte han nok, for de havde jo nok at leve af, og han havde det godt der, men han stunded saa hjem, for han havde forældre i live, og dem havde han stor lyst til at se igjen. Det mente de vel kunde la sig gjøre; „du skal komme uskadd baade frem og tilbage igjen, dersom du vil lyde vort raad,“ sa prinsesserne. Ja, han skulde ikke gjøre andet end hvad de vilde. Saa klædde de ham op, saa han blev saa gild som en kongssøn, og saa satte de en ring paa fingeren hans, og den var slik at han kunde ønske sig baade frem og tilbage med den; men de sa at han maatte ikke kaste den bort, og ikke nævne navnet paa dem, for saa var det slut med hele herligheden; og da fik han aldrig se dem mere.

„Gid jeg nu var hjemme, og hjemmet var her!“ sa Halvor, og saa som han havde ønsket, gik det ogsaa: han stod udenfor stuen hos forældrene

sine, før han vidste ord af det. Det var i mørkningen om kvelden, og da de saa der kom ind saadan en gild staselig fremmedfant, blev de saa rent forfjamset, og begyndte baade at bukke og neie.

Halvor spurte om han ikke kunde bli der og faa hus natten over.

Nei, det kunde han slet ikke; „vi har det ikke slik,“ sa de, „vi har hver-

(Efter en radering)

RET SOM DET VAR, KOM TROLDET,
SAA DET SUSTE AF DET

ken det ene eller det andre, som en saadan herre kan være tjent med; men det er bedst han gaar op paa gaarden; det er ikke lange stykket, han kan se skorstenspiben herfra — der har de fuldt op af alting.“

Halvor var ikke meget for det, han vilde bli; men folkene blev ved sit, at han skulde gaa op til gaarden, for der kunde han faa baade mad og drikke, mens de ikke engang havde en stol at by ham at sidde paa.

„Nei,“ sa Halvor, „derop vil jeg ikke før imorgen tidlig; lad mig nu faa være her i nat, jeg kan jo sidde i peisen.“

Det kunde de da ikke si noget imod, og saa satte Halvor sig i peisen til at grave i asken, slik som han gjorde, da han laa hjemme og lated sig.

De snakked om mangt og meget, og fortalte Halvor baade om det ene og det andre, og saa spurte han dem om de aldrig havde havt noget barn.

„Jo,“ de havde havt en gut som hedte Halvor, men de vidste ikke hvor han vandred, og ikke vidste de enten han var død eller levende heller.“

„Kunde det ikke være mig da?“ sa Halvor.

„Det ved jeg visst,“ sa kjærringen og letted paa sig; „han Halvor var saa lat og doven at han aldrig gjorde nogen ting, og saa var han saa fillet at den ene fillen slog den andre i svime paa ham; det kunde aldrig blit slik kar af ham, som du er, far.“

Om lidt skulde kjærringen bort til peisen og rake i varmen, og da glo-skinnet lyste paa Halvor, likesom da han var hjemme og kared i asken, saa kjendte kjærringen ham igjen.

„Jamen er det du da, Halvor!“ sa hun, og der blev slik glæde paa de gamle forældrene, at der ikke var maade paa det, og han maatte nu fortælle hvorledes det havde gaat ham, og kjærringen blev saa glad i ham, at hun vilde ha ham op paa gaarden straks paa timen og vise ham frem for jenterne, som altid havde været saa kaute paa det.

Hun gik da fore og Halvor efter. Da hun kom derop, fortalte hun at Halvor var kommet hjem igjen, og nu skulde de bare se hvor gild han var; han saa ud som en prins, sa hun.

„Det ved jeg visst,“ sa jenterne og slog paa nakken, „han er vel den samme fillefanten han altid har været.“

I det samme kom Halvor ind, og saa blev jenterne saa forfjamset at de glemte igjen serken i peisen, hvor de sad og lopped sig, og fløi ud i bare stakken. Da de saa kom ind igjen, var de saa skamfulde at de næsten ikke torde se paa Halvor, som de altid havde været saa store og kaute imod før.

„Ja, De har nu altid syntes De var saa fine og vakre, De, at ingen kunde være liken Deres; men De skulde bare se den ældste prinsessen som jeg har frelst,“ sa Halvor; „mod hende ser De ud som gjæterjenter, og den mellemste er endda vakrere; men den yngste, som er kjæresten min, er vakrere end baade sol og maane; gid de bare var her, saa skulde De se!“ sa Halvor.

Han havde ikke før sagt det, før de stod der; men da blev han saa ilde ved, for nu kom han i hug hvad de havde sagt. Paa gaarden blev der baade holdt gjestebud for prinsesserne og gjort stas af dem; men de vilde ikke stanse der. „Vi vil ned til forældrene dine,“ sa de til Halvor, „og saa vil vi ud og se os om.“ Han fulgte da med dem. Saa kom de til et stort vand udenfor gaarden. Tæt ved det vandet var slik en deilig grøn bakke; der vilde prinsesserne sidde og hvile en stund, for de syntes det var saa vakkert at sidde og se ud over vandet, sa de.

De satte sig der, og da de havde siddet en stund, sa den yngste prinsessen: „Jeg faar vel lyske dig lidt jeg, Halvor.“ Ja, Halvor la hodet i fanget hendes, saa lysked hun ham, og det varte ikke længe før Halvor sov. Saa tog hun ringen af ham og satte en anden i steden, og saa sa hun: „Hold nu i mig, som jeg holder i jer, — og gid vi saa var paa Soria Moria slot!“

Da Halvor vaagnet, kunde han nok skjønne at han havde mistet prinsesserne,

DER VILDE PRINSESSERNE
SIDDE OG HVILE

og begyndte at graate og bære sig, og han var saa rent mistrøstig at de slet ikke kunde stagge ham. Alt det forældrene bad ham, vilde han ikke stanse, men tog farvel, og sa at han vist aldrig fik se dem mere, for fandt han ikke prinsesserne igjen, syntes han ikke det var værdt at leve.

Tre hundrede daler havde han igjen; dem tog han i lommen og gav sig paa veien. Da han havde gaat et stykke, mødte han en mand med en skikkelig hest; den vilde han kjøbe, og begyndte at tinge med manden.

„Ja, jeg har rigtignok ikke tænkt at sælge den,“ sa manden, „men naar vi kunde bli forlikt, sa —.“

Halvor spurte da hvad han vilde ha for den.

„Ikke meget har jeg givet for den, og ikke meget er den værd; det er bra hest at ride paa, men til at dra duger den ikke stort, men altid saa

orke den nok madsækken din og dig ogsaa, naar du gaar stykkomtil," sa manden.

Tilslidst blev de da forlikt om prisen, og Halvor la sækken sin paa hesten, og saa gik han stykkomtil, og stykkomtil red han. Om kvelden kom han til en grøn vold, og der stod et stort træ, som han satte sig ved. Der slap han hesten, og han la sig ikke til at sove, men tog frem madsækken sin. Da det lyste af dagen, drog han afsted igjen, for han syntes ikke han havde nogen ro paa sig. Saa gik han og red han hele dagen bortigjennem en stor skog, hvor det var mange grønne flekker, som lyste saa vakkert bortimellem træerne. Ikke vidste han hvor han var henne, og ikke vidste han hvor det bar hen, men han gav sig ikke mere tid til at hvile, end hver gang hesten fik lidt i sig, og han selv fik op skræppen sin, naar han kom til en af de grønne flekkene. Han gik og han red, og aldrig syntes han der blev nogen ende paa skogen.

Men i mørkningen den anden dag saa han det lyste mellem træerne. „Gid der nu var folk oppe, saa jeg kunde faa varmet mig og faa lidt at leve af!“ tænkte Halvor.

Da han kom did, saa var det en liden ussel stue, og gjennem ruden saa han et par gamle folk der inde; de var saa gamle og graa i hodet som en due, og kjærringen havde en næse saa lang at hun sad ved peisen og brugte den til glørlake.

„God kveld!“ sa Halvor.

„God kveld!“ sa kjærringen. „Men hvad erend har du da, som kommer hid?“ sa hun; „her har ikke været kristne folk paa over hundrede aar.“

Ja, Halvor fortalte da at han skulde til Soria Moria slot, og spurte om hun vidste veien did.

„Nei,“ sa kjærringen, „men retnu kommer maanen, saa skal jeg spørge ham, og han ved det nok, han maa vel se det, for han skinner jo paa alting.“

Da saa maanen stod lys og blank over trætoppene, gik kjærringen ud. „Du maane! du maane!“ skreg hun, „kan du si mig veien til Soria Moria slot?“

„Nei,“ sa maanen, „det kan jeg ikke, for den gangen jeg skinte der, stod der en sky for mig.“

„Vent lidt endnu,“ sa kjærringen til Halvor, „retnu kommer vestenvinden; han ved det visst, for han guster og blaaser i hver krok.“

„Nei! nei! har du hest ogsaa du?“ sa kjærringen, da hun kom ind igjen; „aa slip det stakkars kreaturet ud i havnehagen, og la det ikke staa her ved døren og sulte! Men vil du ikke bytte bort den til mig?“ sa hun; „vi har et par støvler her, som du kan ta femten fjerdinge i hvert steg med; dem skal du faa for hesten, saa kommer du før til Soria Moria slot.“

Det var Halvor straks villig til, og kjærringen var saa glad i hesten at hun var færdig til at danse, „for nu kan jeg komme til at ride til kirken, jeg ogsaa,“ sa hun.

Halvor havde ingen ro paa sig og vilde afsted straks, men kjærringen sa det havde ingen hast. „Læg dig paa krakken du, og sov lidt, for nogen seng har vi ikke til dig,“ sa kjærringen; „jeg skal nok passe paa naar vestenvinden kommer.“

Ret som det var, saa kom vestenvinden durende, saa det peb og knaged i væggen. Kjærringen ud.

„Du vestenvind! du vestenvind! kan du si mig veien til Soria Moria slot? Her er en som skal did.“

„Ja, den ved jeg vel,“ sa vestenvinden, „nu skal jeg netop did og tørke klær til brylluppet som skal staa; er han rask tilbens, kan han være med mig.“

Halvor ud.

„Du faar skynde dig, vil du ha følge,“ sa vestenvinden, og afsted bar det langt bort baade over heier og aaser og fjeld og fjære, og Halvor havde nok med at følge.

„Ja, nu har ikke jeg tid at være med dig længer,“ sa vestenvinden, „for jeg skal bort og rive ned et stykke granskog først, før jeg kommer til blekvolden og tørker klærne. Men naar du gaar langs med aaskanten, saa kommer du til nogen jenter som staar og vasker klær, og da har du ikke langt igjen til Soria Moria slot.“

En stund efter kom Halvor til jenterne som stod og vasked, og de spurte om han ikke havde set noget til vestenvinden; han skulde komme did og tørke klær til brylluppet. „Jo,“ sa Halvor, „han er bare borte og bryder ned et stykke granskog, det varer ikke længe før han er her,“ og saa spurte han dem om veien til Soria Moria slot. De satte ham da paa den, og da han kom frem mod slottet, var der saa fuldt af hester og folk at det yrte. Men Halvor var saa fillet og sundreven, af det han havde fulgt vestenvinden baade igjennem busker og kjærr, at han holdt sig afsides og ikke vilde gaa frem før sidste dagen, da de skulde spise middag.

Da de nu, som skik og brug var, skulde drikke bruden af jentelaget, og skjænkeren skulde drikke dem til allesammen, baade brud og brudgom og riddere og svender, saa kom han da ogsaa langt om længe til Halvor. Han drak skaalen, slap ringen, som prinsessen havde sat paa fingeren hans da han laa ved vandet, ned i glasset, og bad skjænkeren skulde hilse bruden og bære den frem til hende. Da stod prinsessen straks op fra bordet. „Hvem har vel bedst fortjent at faa en af os,“ sa hun, „enten den som har frelst os, eller den som sidder brudgom?“

Det kunde der ikke være mere end én mening om, mente alle, og da Halvor hørte det, var han ikke længe om at faa fantefillerne af sig og pynte sig til brudgom.

„Ja, der er den rettel!“ ropte den yngste prinsessen, da hun fik se ham, og saa skjød hun den andre for glugg og holdt bryllup med Halvor.

„JEG SKAL SPØRGE MAANEN“